

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Capvt IV. De præcepto Communionis Paschalis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

stomacho mediocri, spatio minuti unius horæ, hoc est, in sexagesima parte unius horæ, & maiorem hostiam cum vini speciebus quæ solent sumi à Sacerdotibus, corrumpti spatio semiquadrantis horæ, vel certè quadrantis. Hæc ex Delugo. Ex qua doctrina colligere aliquis duo possit. Alterum id quod dixi argoro post mediam horam sacrum orbem evomente, fuisse valde per accidens: alterum provocari vomitum etiam ante transactam horam, sine irreverentia posse. Sed certè hæc non sunt facile colligenda, tum quia non est certum, Hostiam laicalem vel maiorem digeri eo temporis spatio, quo dictum est: tum quia, vis concoctrix cum à stomachi calore, & robore pendeat, idque in variis personis pro circumstantiarum varietate sit varium, non videntur resolutiones ei principio nixæ adeo securæ, ut sine peritiorè disquisitione vel excipi, vel in praxim deduci debeant.

5. Dixi iterum (regulariter) quia in casu veneni licet evomere etiam statim à Communione. Quando enim moveretur quis, quod species à se sumptæ venenatæ fuerint, poterit statim. Et quidem tunc de iis adaptari poterit illud, quod in simili dixit S. Thomas in 3. part. q. 83. artic. 6. ad 3. *Calix vite verti in mortem non debet.* Idem propter paritatem rationis esset, si venenum fuerit immistum ablutione, vel quocumque cibo, quem quis post Communionem sumpserit.

6. Sed quid, si Fidelis jam proximè Eucharistia relictus incidat in febrim, vel similem morbum, propter repletionem v.g. dici externi, ac Medicus vomitum consulat: vel ipsemet experientia novit vomitu sibi sedari malum consuevisse? Dico, si grave sit malum, ita ut non statim à Communione evomat, iure timeatur mors, vel gravissima infirmitas; eandem esse rationem, ac de veneno: jam enim vicem veneni gerunt ij pravi humores in stomacho: casum tamen rarè evenire in facto posse censo. Regulariter ergo erit tamdiu expectandum, quamdiu iudicabitur sacras species in stomacho fuisse corruptas, ut modo dictum est n. 4.

§. V. *An sit novum, vel majus peccatum illud, quod ipsa die Communionis committitur.*

7. **E**O die, quo communicas, diligentius in virtutum actibus te exercere, decentius esse, quis ambigit? At nec esse novum peccatum, nec mortale saltem aggravari illud, quod eo die patitur, quo communicasti; mihi, & omnibus certum esse debet: citra enim contemptum (cum quo semper esset novum mortale) unde addi possit tam rigorola gravitas non apparet.

§. VI. *An post peractam Communionem liceat eodem die ad uxorem accedere.*

8. **E**X bono fine, ut ex amore prolis, vel ad evitandum incontinentiæ periculum, vel ad reddendum debitum, licere non est dubium. Quæstio igitur solum est? an sit veniale debitum petere causa solius voluptatis. Ecce veniale docet Sylvester, Angelus, Beja apud Marchinum de ord. tract. 3. p. 3. cap. 2. num. 16. Nullum esse peccatum tenet Sanchez de matrim. lib. 9. disput. 13. num. 17. & merito: quia, quævis sanum sit consilium eo die abstinere; tamen non est unde prohibeatur: dummodo non fiat statim à Communione: tunc enim magna videretur irreverentia.

9. Dices, idem Sanchez ibid. num. 8. ut nos supra cap. 2. §. 1. num. 5. in fin. citavimus, docet esse regulariter veniale accedere ad Eucharistiam post copulam exactam ob delectationem; ergo per ipsum debet esse etiam veniale accedere ex voluptate ad uxorem post accessum ad Eucharistiam: par enim irreverentia apparet utrobique, vel certè utrobique nulla. Respondeo negando adesse parem rationem: nam copula habita ex delectatione solet afferre, ut ibidem diximus ex eodem Sanchez, mentis hebetudinem, magnamque distractionem, quæ voluntaria distractio in bona sententia supe-

rius allata cap. 1. §. 1. n. 13. ab eo qui communicat reverentiam fugienda est: at petacta jam Communionem ad alia negotia sponte distrahere non debemus.

CAPUT V.

De Præcepto Communionis Paschalis.

1. **A**D Sacram Eucharistiam percipiendam præcepto humano, sive divino, obligantur. Præceptum Paschale. *Omnes utriusque, de panis. & remissionis peccatorum.* Quoniam ergo de singulis est sigillatim agendum, facimus à præcepto Communionis Paschalis. Fertur in cap. *Omnes utriusque, de panis. & remissionis peccatorum.* *Omnes utriusque sexus fidelis, postquam ab eo fuerit discretio pervenerit, semel saltem in anno, communicet suscipiens reverenter, ad panem in Pascha, Eucharistiam sacramentum: nisi forte de proprii Sacerdotis consilio, aut quam rationabilem causam, ad tempus, ab huiusmodi receptione duxerit abstinendum: alioquin, & vivens, & esse ingressus arctetur, & moriens Ecclesiastica caratur.* Hæc Canon Innocentij III. in Concilio Lateranensi, si singulas ejus clausulas breviter percurramus, reia, quæ tunc pertinent, bono ordine explicabimus.

§. I. *Omnes utriusque sexus Fidelis.*

Ubi, quid de non Baptizatis, Eurgumenis, & similibus.

2. **R**ed (Fidelis) nam Ecclesiæ præcepta non desunt, nec Catechumenos, utpote nondum in Ecclesiam per Baptismum introductos afficiunt. Sed quos cum Delugo de Euchar. disp. 16. s. 2. n. 17. potest opinari, non baptizatos, teneri sub mortali baptismum reddere aptos ad Communionem: nihil peccare dupliciter. Primum, quia respondent Baptismi. Secundò, quia capaces se Eucharistia reddere negant. Verum, alios ejusmodi secundum præceptum præceptum scio. Sic Sotus apud eundem, & merito docet præceptum; quod Christus indeterminatè deducit determinandum pro tali, vel tali tempore ab Ecclesia. Cum igitur Ecclesia non determinet pro non baptizatis, qui ad ipsam non pertinent, remanet pro his determinatio, atque adeo nulla obligatio: quidem determinatum obligari potest nemo.

3. Iam verò ut sciamus, quia ex Fidelibus obligantur in Pascha communicare; videndum est quoniam ex iisdem, communicare posse conceditur: ut omnes comprehendit illud. *omnes utriusque sexus.*

De Eurgumenis.

Dubitatur ergo primò, an Eurgumenis communicatio; & consequenter, an sint in Pascha obligandi. Sanè Eurgumenis olim, propter delectationem negabatur communicatio: postea tamen concessa est, ut ex Concilio Arausicano primo can. 14. apud Valey de Euchar. disp. 2. n. 1. c. 4. semper intellige, dummodo carnis quæ sita non absint, ut nimirum Eurgumenis: deperit, non sit periculum irreverentiæ, &c.

De Favis, Stolidis, Sordis, Mutis, &c.

4. Dubitatur secundò, an liceat semisensibus, omnino, & perpetuò amentibus nunquam, licet à Communionem, ut etiam stolidis: quales sunt Africanis, similesque debilem usum rationis habentibus: his non esse denegandam, si non sit periculum irreverentiæ. Ita S. Thom. 3. part. quæst. 80. artic. 9. communicet. Idem censo de amentibus, quando aliquod lucis rationis intervallum. Sic Ioan. Sanchez.

flor. disp. 3. Idem de mutis & surdis, etiam à nativitate.
Sic Diana p. 6. tr. 6. ref. 7. tum quia hi solent esse perspicacioris ingenij: tum quia satis est, si mediocri rationis usu potiantur; ex Sanch. de mar. lib. 2. disp. 8. num. 12.
 Neque obstat prædictos omnes aliquando debiliore rationis usu pollere, quam polleant pueri ætates, v. g. quibus nonnulli, ut infra dicemus, communionem incedunt: non obstat, inquam, nam pro his est spes perfectioris iudicii, quo habito ab Eucharistia non excluduntur: at illis, cum non sperentur meliorandi, sequitur deneganda esset, quod non patitur pia mater Ecclesia. Semifatis, aliquando, non semper, ne ex frequentia concipiant irreverentiam, ut notat Ianuarius, p. 1. Ref. 17. Hi qui usum rationis habuerunt, quem deinde amiserunt, nec constat amississe in peccato mortali, non esse denegandam Eucharistiam in articulo mortis, immo & aliquoties extra illum piæ, & probabiliter, docet Villalobos in *manual. c. 4. n. 17.* præsertim si retinent reverentiam huic Sacramento debitam, luceque aliqua rationis, ut modo dixi, fruantur aliquando: quales plerumque sunt Religiosi, qui quavis in amentiam incidunt retinent feres semper bonos habitus.

Bauci in *sing. casu. 174.* ait amentibus ab infantia non esse dandam Eucharistiam, quia iudicandi sunt perinde acque infantes. Rectè. Ita enim docetur communiter. Verum ibid. addit apud Layman. de *Euch. c. 4. num. 4.* iis qui post usum rationis in amentiam inciderunt. Eucharistiam dandam esse dumtaxat in mortis articulo, citatque Conc. Arausican. & Cathag. quod refertur *causa. 26. c. 6. 7.* Sed in hoc textu, in quo est quidem sermo de sumpt. Euchar. solum habetur de re nostra. Amentibus etiam quæcumque pietatis sunt conferenda sunt: quare illud (dumtaxat in articulo mortis) vel de suo addidit Bauci, vel sumpsit ex Glossa ibidem marginali, id quod, ut vidisti, non approbat valde piæ Villalobos.

Hi omnes de quibus in hoc § locuti sumus, ita deum obligantur communicare in Paschate, sicuti pro iudicio, quod participant, sunt obligationis capaces. Debitur tercio de phreneticis, scilicet de iis, qui habuerunt usum rationis, instante tamen morte, amentes fiunt. Sed de his proprius locus est paulo post c. 5. §. 9.

Dubatur quarto de pueris, de quibus iam subdo.

§. II. Postquam ad annos discretionis pervenerit.

Vbi, an Impuberes lubdantur legibus, & pœnis latis ab homine.

¶ Nantibus nostra hac ætate, non esse dandam Communionem, saltem ex tacito Ecclesie præcepto certum est.

Dubium ergo superest, de pueris usum rationis jam attingentibus. De quibus duplex est sententia: Prima dicentium majoris discretionis usum requiri, ut puer Communionem quam ut Sacramentaliter confiteatur. Ita Suarez, alique cit. à Ioan. Sanchez *mox* citando. Ratio est, quia in dicto cap. *Omnis unusque*, præceptum confessionis fertur absolute, semel in anno confiteatur. Unde satis est communiet ætas inter septimum, & octavum annum quando incipit discretionis usus: at præceptum communionis fertur cum restrictione reverentiae, suscipiens reverenter Eucharistia Sacramentum. Quare requiritur (inquit hac sententia) ætas inter decimum, & decimumquartum, quando scilicet, secundum iudicium Confessariorum, & multo maius parentum, qui melius filios norunt, æstimantur sufficienter discernere inter cibum, & cibum, &c.

6. Secunda sententia est dicentium eandem ætatem ad Communionem sufficere, quæ ad Confessionem: nempe aliquanto plus, quam septennium. Ita Ioan. Sanchez in *sel. disp. 16. Castrop. de legib. disput. 1. p. 24. §. 2. num. 7.* non enim minus debet puer pro confessione discernere, quia, qualisve debeat esse dolor peccati.

Part II.

totum, quanta sit offensa Dei, quo animo petenda venia, &c. quam pro Communionem, quid sit cibum ille, quæ quantæque devotio requiratur, & similia. Cum ergo ad illa cognoscenda satis sit ætas intra septem, & octo annos; eadem sufficere ad hæc.

Utraque sententia est probabilis: unde sequitur à te posse obligari puerum post septennium ad Communionem Paschalem, cum posteriore sententia: posse eximius, usque ad decennium, & aliquando plus, cum prior.

An pueri subiaceant legibus humanis, quoad culpam.

7. Sed jam hic solemne illud resolvendum est dubium, Sæ pueri qui ob perfectum rationis usum in utraque sententia possunt, debeant tamen sub reatu peccati mortalis, & sub pœnis ab Ecclesia inflatis ante pubertatem communicare. Hæc difficultas petit universales illas duas. Quæst. Primò, an ante pubertatem pueri subiaceant legibus humanis, quoad culpam. Secundo, an iisdem subiaceant, quoad pœnam: quas breviter discutere abs te non erit.

8. Quod ad primam: fuerant quidam, qui affirmarunt pueros, usque ad decimum quartum annum, & puellas, usque ad duodecimum compleros (tunc enim est terminus, in quo incipit pubertas, ante semper dicuntur impuberes) non teneri legibus humanis, etiam Ecclesiasticis, ne quoad culpam quidem: unde contra agendo, non peccare.

Nam propterea fortè Emmanuel Sæ in genuina antiqua impressione V. Confessio num. 3. in meo Codice impresso Venetiis 1601. apud Ioan. Bapt. Ciotum sub signo Aurora, sic habet. *Et si, quidam putant teneri ad confessionem, qui habet usum rationis, scilicet cum pudet malefacti, tamen Ecclesia non videtur obligare ante pubertatem.*

In hoc tamen Emanuclis dicto advertendum est, in emendatis novis impressionibus, addita fuisse aliqua verba satis restrictiva, in hunc modum: *Tamen Ecclesia non videtur obligare ante pubertatem, quoad penas non continentibus impositas.* Id quod est longe diversum à germano Emmanuelis dicto.

9. Præterea Henriquez lib. 8. de *Euch. c. 42. n. 4.* putat Ecclesiæ præceptis non obligari pueros statim, ac usum rationis habent: & lib. 3. de *excom. c. 49. n. 2. lit. N.* asserit dari his Medicinam, in die junij, licet habeant usum rationis. Quantum autem, ut obligentur expectandum sit, nequaquam decernit. Denique Sotus in 4. *dist. 12. q. 2. à 11.* favetque ex parte S. Antonini 2. *p. tit. 9. c. 8. §. 6.* affirmat usque ad duodecimum annum non teneri pueros ullis Ecclesiæ præceptis; & consequenter, nec confessionis.

10. Vera tamen sententia docet pueros statim ac usum habent rationis; humanis, atque adeo Ecclesiæ legibus stringi, nisi fortè expressè eximantur: certe à præcepto jejuniij, usque ad vigesimum primum completum, eximuntur. Ratio convincens est, quia puer eo ipso quod usum rationis participat est capax obligationis legis humanæ, sicuti est capax legis naturalis, & divinæ: ergo non est unde eximantur quando lex fertur pro omnibus nec ipsi excipiuntur. Ita communiter D. D. Salas, Suarez, Azor. alij, &c. quos citat & sequuntur Bonac. *disp. 1. de leg. q. 1. p. 6. n. 8.* Sanch. lib. 1. in *decal. c. 12. n. 6.* quæ expressè loquuntur de præcepto auditionis Missæ, de abstinentia à carnibus, de præcepto Confessionis annuæ. Et quidem de hac confessione videtur minus esse dubitandum: siquidem Canon, *Omni utriusque sexus*, videtur hos comprehendere, cum præcipiat, ut omnes Fideles, cum ad annos discretionis pervenerint, semel in anno confiteantur si sibi sint conscij peccati mortalis: at hi pueri ad annos discretionis pervenerunt, ut supponimus.

An pueri subiaceant legibus humanis quoad penas.

11. Quoad secundam, quæ est difficilior disputatio, & controversa magis, triplex est sententia.

G 3.

Prima

Prima docet pueros usum rationis ante pubertatem habentes non attingi censuris, & poenis ab homine, latis, attingi tamen à latis in iure communi. Ita Azor. Sotus, Valquez, Thom. & Ioan. Sanchez ab eodem Ioanne citati in *sel. disput. 51. num. 31*. Ratio est (inquiunt) quia in iure *cap. 1. & 2. de delictis puerorum*, eximuntur pueri à poenis latis (ut ipsi explicant) à iudice: non vero à latis à iure. Addunt rationem convenientiam, cur ipsi ita explicant, esse quia ad incurrendas poenas latis ab homine requiritur ordo iudiciarius, v. g. citatio, defensio, &c. ad quæ apti minime sunt pueri: at verò ad incurrendas poenas latis à iure, cum hæc non requirantur, apti erunt pueri, ac proinde illas legitime incurrent poterunt.

12. Secunda sententia opposita est dicentium, nullam prorsus poenam vel censuram sive ab homine, sive à iure latam incurri à pueris ante pubertatem. Ita S. V. *Constitutum 2. & Fagund. præ. Eccl. 2. lib. 1. cap. 3. n. 14*. Ratio est, quia adest decisio clara *cap. 1. & 2. de delictis puerorum*, ubi pueri infra decimum quartum annum à poenis simpliciter eximuntur: quæ cum universaliter loquatur, & ex alia parte, odia restringi debeant, non est asserendum decisionem loqui dumtaxat de poenis latis ab homine: ubi enim lex non distinguit, nec nos distinguere debemus: multo minus si distinguentes extendamus leges odiosas.

13. Ex qua secunda sententia sequitur hos pueros clericos rixantes, seque invicem percussiones non incurere excommunicationem. Si quis suadente, &c. Ita Molin. allatus à Fagund. *ibid.*

Sequitur secundo: eosdem omittentes confessionem annuam, vel Communionem Paschalem non incurere excommunicationem, fortè in aliqua Diocesi contra non consistentes, vel non communicantes latam. Sic Ioan. Sanchez in *sel. disput. 26. n. 18*.

Sequitur Tertio: eosdem aliquem occidentes non incurere irregularitatem. Sic Avila, Hentig. citati à Ioan. Sanch. *ibid.* contra Thom. Sanchez, & Granadum ab eodem citatos.

Sequitur Quarto, eosdem committentes crimen in Bulla Cœnæ non incurere excommunicationem Pontifici reservatam, & similia quæ multum dilatare poterunt conscientiam Confessoriorum. Notatur etiam à Suatio *disput. 5. de censuris, sect. 1. num. 19. in interdicto loci*, tales impuberes si illi contraveniant, peccare quidem contra præceptum in Interdicto latum, non vero incurere poenam impositam. Ratio autem prædictorum illa est, quia licet ejusmodi pueri, cum sint rationis capaces, culpæ subiacent; non subiacent tamen poenis.

14. Tertia sententia docet prorsus omnia, quæ docet secunda sententia: addit tamen limitationem. Existimat enim solam excommunicationem latam ob percussiones clericis in *cap. Si quis suadente*, contrahi à prædictis pueris, ceteras omnes non contrahi. Ratio est, inquiunt, quia in *cap. Super eo, cap. pueri, cap. Quamvis*, de sententia excommunicationis pueri doli capaces mittuntur ad Episcopum, ut absolvantur à percussione Clericorum: quamvis non ad summum Pontificem, cui aliis talis excommunicatio est reservata. Si igitur mittuntur ad Episcopum, ut absolvantur; jam supponuntur excommunicati.

Tres viri insignes, ut alios taceam, tenent hanc tertiam sententiam: scilicet Thomas Sanchez in *decal. lib. 1. cap. 12*. Ioannes Sanchez in *sel. disput. 26. n. 18*. & Castropalaus de *leg. disput. 1. p. 24. §. 2. n. 9*.

15. Quoniam verò hi textus, quibus ipsi inniuntur, diligenter perpensi, rem aperte non decidunt, ideo iudico secundam sententiam esse satis probabilem, nec tamen sua probabilitate catere primam, & tertiam.

Sed amabo te expendamus prædictos textus: inveniemus enim germanam textus interpretationem, vel à doctissimis ipsis vitiis, quando cursim loca leguntur, interitum effugere.

16. In *cap. super eo*, primo de sententia excommunicationis sic habetur: *Quod si clerici infra pubertatem ad invicem, aut unus alterum percussent; non absolventur, nisi prius ab Episcopo, vel a legitimo iudice, qui eos percussit, fuerint reconciliati. Si vero non fuerint reconciliati, non absolventur, nisi prius ab Episcopo, vel a legitimo iudice, qui eos percussit, fuerint reconciliati.* nec dicit eos incurrisse in poenam excommunicationis, sed solum eos eximi à recursum ad Pontificem. Et dicto colligi bene potest, eos non incurere excommunicationem Pontifici reservatam: at verò, quod minus incurant excommunicationem ab Episcopo solvendam, colligi non potest; absurda enim est consequentia, Non incurunt excommunicationem Pontifici absolvendam, ergo incurunt excommunicationem absolvendam ab Episcopo. Vel, Non incurunt excommunicationem Papæ reservatam: ergo incurunt excommunicationem. Ego enim contendo, illos, si delictum non incurunt, nullam incurere: quia nisi Papalis hæc in re fulminata est.

17. In *cap. Quamvis* eodem sic legitur. *In iure Canonum, non nisi ab Apostolica Sede est absolvendum, imminente mortis articulo, infirmitate, inimicitia, opinia puerili, vel simili atque fragilitate sexus, aliaque potentia sive quolibet impedimento canonico rati. Et paulo post: Ceterum qui temporali impedimento laborant (exceptis pueris) sub iuramento, si casum impedimento, ad Apostolicam Sedem accedant, sunt absolventi.* Hæc ibi: vides excipi pueros à recursum ad Pontificem: certè, dicam ego, quia supponuntur non incurrisse in excommunicationem Papalem, unde si nullam, quia nullius alterius meminit facere textum.

Neque obstat, quod pueri cum cæteris, qui poenam excommunicationem incurunt, numerantur à puerili vel simili atate, &c. Non obstat, inquam, enim factum est, non quia ipsi incurunt in excommunicationem Canonis, si quis suadente, sed quia ipsi verò contra dictum Canonem, quoad culpam, non agendum est de pueris, de quibus loquimur, peccant.

18. In *cap. Pueri eodem*, sic habes: *Pueri, qui in Canonem inciderunt sententia promulgata non dicitur in excommunicationem seu censuram, sed in Causam, in quo sententia excommunicationis, pro adultis promulgata est) sive ante, sive post pubertatem posuerint, solvi potest diocesanus Episcopus, absolvi non potest impetiri, cum propter defectum ætatis in qua sunt commisi excessus, rigor sit mansuetudine temperandus.* Hæc Canon. Notas? Dicitur ab Episcopo ejusmodi pueri absolvi posse: at posse etiam ab aliis legitimis Confessoribus, qui Episcoporum sunt adiutores, non negari. Merito igitur colligi potest, eos ab excommunicatione licet non à culpa, liberos esse.

§. III. Semel in anno confiteantur.

Vbi obiter de præcepto annuæ Confessionis.

19. Quamvis, id præsentis instituti non sit nullius in re, ne pars aliqua omittatur Canonis, quæ suscepimus enucleandum, etiam hoc de annuæ confessionis præceptum, per hanc occasionem explicare, non est inutile.

Quos obliget hoc præceptum.

Hoc ergo præceptum omnes Fideles, etiam pueros sufficienter. solum rationis post septennium habentes comprehendere, jam patet ex dictis, præsertim *num. 11*. Post septennium: nam si ante sint doli capaces, non comprehendunt, docet Io. Sanch. in *sel. disput. 51. n. 42*. cum id per accidens sit, ad quod Ecclesia non respexit.

Quid si post septennium dubium sit, an sufficienter rationis usi polleant? Respondeo nec obligari: quia præceptum Ecclesiæ est de Confessione absolute facta, ut at hi cum non possint ferre materiam certam, id est peccatum mortale certum, non possunt ab illo absolvi.

sub conditione, ut dixi in *Methodo Confessionis*, l. 2. cap. 1. §. 3. n. 18. Quare in illos cadere non potest dicta absoluta obligatio. Quod si ferant certum peccatum veniale, ad quod committendum minor usus rationis requiritur, ex alio capite non obligantur, nempe quia ad venialia confitenda hoc præceptum non obligat, ut jam subd. Adde quod dicam c. 5. §. 8. n. 14. in fin.

20. Petes, an hoc præceptum obliget eos, qui solis peccatis venialibus aggravantur? Respondeo. Non obligat. Ita Suarez de penit. disp. 36. sect. 2. alique. Sicut enim Christus Dominus (licet indeterminatè quoad tempus) non tulit præceptum, nisi de confitendis mortalibus; hæc enim sola divinam ab anima gratiam expellunt; ita Ecclesia, non nisi de iisdem præceptum ad tale tempus determinavit. Quod si in iubilæis; quando requiritur confessio, intelligitur etiam cum Sanchez de iurim lib. 8. disp. 15. num. 19. ex opinione probabili, de venialibus; hæc est, quia tunc confessio, in eadem opinione, requiritur, ut unum ex bonis operibus assignatis sicuti elemosina, oratio, &c. quod non est in casu nostro. Dixi ex opinione probabili quia nimirum id etiam probabiliter negant Suarez de penit. disp. 52. sect. 3. n. 5. Fagundez præc. l. 1. lib. 2. c. 2. n. 11.

De tempore huius obligationis.

21. Iam verò quando obligat hoc præceptum? Respondeo. Cum Canon, quoad Confessionem dicat *semel in anno*, quoad Communionem, in *Paschate*, patet latius tempus in Confessione, quam in Communione notari, nempe totius anni latitudinem.

Nec obstat praxis Fidelium confitentium in Paschate: id enim factum est, non animo introducendi consuetudinem obligatoriam, sed propter Communionem, quæ tunc petenda est. Quare si quis mortalia confessus est intra annum, non obligabitur confiteri in Paschate alia mortalia de novo eodem anno fortè commissa, nisi per accidens, id est, ob Communionem: & sic, si propter infirmitatem, vel aliud impedimentum, communicare tunc non poterit, confiteri non obligabitur. Sic Layman l. 5. tr. 6. c. 1. n. 10. Coninch. de penit. disp. 5. n. 33. quidquid dicat. Nummus 2. in 3. p. 9. 6. art. 5. diff. 1. concl. 4. pari modo, etiam si periculum sit obliviscendi peccata, quæ deinde committuntur, non obligabitur confiteri ante sequentem annum: solum enim ad unam confessionem de mortalibus faciendam in anno ex præcepto compellimur.

22. Præterea, qui valide confitetur, sed sine per obligationem, sive ex aliqua causa sine culpa, aliquod peccatum mortale omisit; non obligatur ex vi præcepti huius anni, eodem modo confiteri, quia jam impletur præceptum. Ita Hurtad. disp. 7. de penit. diff. 11. obligatur ergo solum illud fateri in anno consequenti, vel certè (ut implet præceptum subdendi clavibus omnia mortalia, in periculo mortis, vel denique ante Communionem iuxta dicta c. 1. §. 8.

23. Qui verò, quia solis venialibus peccatis erat obnoxius, illa sola in prioribus v. g. sex mensibus anni confessus est, si deinde incidat in mortale, obligaturne in eodem anno illud confiteri? Respondeo obligari docent Valquez de penit. quest. 90. art. 3. dub. 1. num. 16. Hurtad. de penitent. disp. 7. diff. 11. quia per hoc præceptum (inquit) determinatur præceptum Christi, quod fuit solum de mortalibus, ut supra dictum est num. 20. Ergo illi non satisfit nisi per confessionem mortalium, quæ fuit præcepta; non verò per confessionem venialium: Ergo cum prædictus illam mortalium non fecerit in prioribus mensibus, in posterioribus facere obligatur.

24. Ex qua doctrina sequitur eum, qui confessiones exhibuit, vel frequentissimas de venialibus in undecim mensibus, & viginri novem diebus anni, si in ultimo die mortaliter peccet; obligari eodem die, ni aliquo legitimo impedimento excusetur, (ut certè facile in tali angustia temporis inveniri poterit) antequam ex-

spiret annus, illud confiteri: quia per illas præcedentes venialium confessiones præcepto annuæ confessionis non satisfacit. Hoc autem durum alicui videri posset. Scio Ochagaviam de Sacram. tract. 2. q. 9. putare per confessionem venialium satisfieri præcepto Ecclesiæ: in qua opinione, si vera esset, non urgeret hæc difficultas: sicuti etiam non urgeret si annus in hac materia computaretur secundo modo ex dicendis mox n. 25.

25. Quatuor enim modis ejusmodi annus computari seu incipere, ac terminari potest.

Primo à confessione mortalium, quam tu quando-cunque fecisti, ad aliam confessionem, quam facturus es: ne scilicet intra unam, & aliam intercedat plusquam annus. Ita Sotus in 4. diff. 18 art. 4. Valent. in 3. p. quest. 7. punct. 4.

Secundo à tempore, quo peccatum mortale commissi, usque ad confessionem, quam facturus es: Ita Ioseph de August. in brevi notitia præcept. Eccles. 3. n. 1. scilicet intra peccatum, commissum, & confessionem prius, quam annus prætereat.

Tertio à Pascha, ad aliud Pascha, seu in aliquibus Diocesisibus à Quadagesima usque ad aliam Quadagesimam: qui videtur esse pro hac re annus Ecclesiasticus, Ita Suarez de penit. disp. 36. sect. 3. Coninch de penit. disp. 5. n. 54. Pascha autem, seu Quadagesima hic accipitur pro illis diebus, intra quos præcepta est Communion: ita ut omnis confessio quæ fit ante Dominicam in Albis inclusivè, censetur spectare ad annum præcedentem: quæ verò post, ad sequentem.

Quarto à primo Januarii ad finem Decembris, qui est annus communis & civilis. Ita Valquez de penit. q. 90. art. 3. dub. 1. n. 15.

26. Ex his annam computandi modis, primi duo prædicto Suario non placent, & merito: quia illa verba (*semel in anno*) quibus latum est hoc præceptum, videntur significare certos terminos, & determinatos pro omnibus, non verò singulos pro libertate, seu determinatione singulorum: ut cum dicitur, *Semel jejunes in mense, semel jejunes in hebdomada*, non intelligitur nisi à determinato initio mensis, vel hebdomada ad determinatum finem, &c. Dicendum igitur est, duos posteriores modos esse utroque probabiles. Ratio est, quia verba illa legis, *semel in anno*, utrumque sensum facere possunt: annus enim, & probabiliter, potest sumi Ecclesiasticus, & probabiliter civilis.

27. Dices, at sequitur posse quempiam confiteri in principio anni unius, & in fine alterius, & sic differre quasi per biennium confessionem.

Respondeo. Etiam Sacerdos potest recitare, sine mortali, officium hodiernum, initio hujus diei, & crastinum in fine ejusdem diei crastini, & sic quasi per bidduum differre recitationem. Nec igitur id in casu nostro inconveniens est, posita tali forma præcepti.

28. Porro; qui ne semel quidem, confitetur in anno, obligabiturne confiteri statim incepto anno sequenti? Respondeo. Quamvis multi cum Coninch. de penitent. disp. 3. num. 61. Ioseph de Augu. in brevi notitia præcept. Eccles. 3. num. 4. probabiliter contendat obligari: unde ni statim confiteatur; novo inquit & continuo peccato peccat; Tamen probabile etiam est, non obligari. Sic Valentia tractat. 4. disputat. 7. quest. 8. part. 3. §. Tercio notandum; Filliuc. tom. 1. tract. 7. cap. 3. num. 45. Ratio hujus est, quia hoc præceptum non est ut putant adversarij, primariò de confessione, & secundariò de tempore, ut cum quis vover, vel ei à conf. lario pro satisfactione, imponitur jejunium, v. g. qui si non potest uno die, debet alio jejunare; sed est præceptum, Confessionem, & tempus quod respiciens: est enim præceptum additum tempori, videlicet anno, seu duodecim mensibus, ut patet ex vi illius (*semel in anno confiteatur*). Illo igitur transacto: peccavit quidem Fidelis, sed non amplius præceptum præteriti anni illum urget, urget solum præceptum præsentis anni. Sic Sacerdos habet obligationem pro toto uno die, hoc est, viginti

quatuor horis recitandi divinum officium:at illis transactis,non remanet obligatio præteriti diei, sed supervenit obligatio diei præsentis. Atque ex hac probabili sententia, sequitur eum, qui ob aliquod legitimum impedimentum, toto uno anno, v. g. propter inopiam Confessarij, non est confessus, non obligari in anno sequenti nisi ad unam confessionem intra ipsius anni latitudinem persolendam.

Causæ excusantes ab annua Confessione.

29. Illud nunc superest breviter addere, an aliquando ab ejusmodi annua confessione Fideles excusentur.

Dico cum Coninch. *de pœnit. disp. 5. n. 73.* excusari: & primò quidem eos, qui physice non possunt: ut qui carent Confessario, &c. Secundò eos, qui prudenter timent revelationem sigilli, aut ne ipse confitens incurrat in grave odium ipsius Confessarij. Tertiò eos, qui confiteri non possunt sine notabili incommodo vitæ, fortunarum, &c. Nam. ut *toties dictum est*, præcepta positiva non obligant cum tanto rigore. Incommoda, quæ oriuntur præcisè ex ipsa confessione, ut magna erubescencia, vel timor quòd teneatur quis à Confessario pro peccatore, non excusat: quia secus magni peccatores non tenerentur confiteri. Magnam erubescenciam excusare subditum ad confitendum reservata apud Superiorem docent Navarrus, & Sylvester apud Ludovicum à Cruce *de Bulla Crac. disp. 1. cap. 3. dub. 3. n. 11.* adde Henriquez *lib. 3. de pœnit. cap. 19. num. 9.* sed non placent: quia sic enervaretur vis reservationis. Quod si subditus per pium Confessarium petiit à Superiore, & non obtinuit licentiam alteri confitendi: diximus *cap. 1. n. 18. in fine n. 28.* quid habeat remedium.

30. Hinc sequitur, si non possum adire, vel vocare Confessarium, nisi conficiendo longum, ac laboriosum iter me excusari. Quale autem tale sit, ex diversis circumstantiis temporis, personarum, & similium, iudicio prudentis, est expendendum. Vnde quæ dixi *supra c. 1. §. 6. num. 19.*

31. Quod diximus de confessione, ut semel hic dicam, de Communione Paschali dictum esto: par enim est ratio.

32. Illud benè advertit Coninch *de pœnit. disp. 5. n. 74.* facilius Fideles excusari ab hac annua confessione, quæ tandem est ex Ecclesiastico præcepto, quam à confessione faciendâ, urgente mortis periculo, quæ est ex præcepto divino: tunc enim urgentior excusationis causa, ut per se patet, exposcitur.

33. Qui autem fecit confessionem invalidam, sive ex defectu doloris, sive ex defectu integritatis confessionis, sive ex defectu absolutionis, &c. non excusatur: sed debet denuo, antequam annus evolet, validè confiteri. Sic Suarez *de pœnit. disp. 36. sect. 7. n. 3.* Coninch. *de Sacram. disp. 5. dub. 9.* Layman. *lib. 5. tract. 6. cap. 5. num. 11.* & alij communiter. Ratio est, quia non fecit quod præceptum fuit: fuit autem præcepta confessio sacramentalis, quæ si est invalida, confessio non est. Nihil denuò confiteatur, subiacebit pœnis non constitutis impositis. Sic Fagundez *præcept. Eccles. lib. 1. cap. 4. n. 12.* contra Henriquez *lib. 5. cap. 4. §. 1.*

34. Neque obstat quod ex communi doctrina, qui peccato mortali, vel etiam excommunicatus, excommunicatus, &c. *præcept. Eccl. lib. 1. cap. 6. num. 5.* communicat in Paschate, satisfaciit præcepto, nec subiacerit pœnis contra non communicantes infligis: non obstat, inquam, quia hic verè suscipitur Sacramentum, licet illicitè, atque adeo fit quod præceptum est: ibi non item.

35. Verum opposita opinio, quod nimirum satisfiat præcepto per invalidam confessionem, esse probabilè merito putant nonnulli. Ita Fagund. *præcept. Eccl. 2. lib. 1. cap. 4.* citans Gabrielem, Sylvestrum, Victoriam, Alensem, Sà, Canum, Ledesnam, Paludanum. Ratio est, quia Ecclesia solum externum confessionis actum præcipere potest, seu certè præcipit, & remissio peccatorum est finis præcepti, non tamen cadit sub præcepto.

Denique quando quis ad aliquod breve tempus satur, dicam *n. 5. §. fine*: ut item an sit obligatus niendi, dicam *n. 37. & 38.* denique quando est tollendi impedimenta, ut possit quis confiteri, *num. 40.*

§. I V. Suscipiens reverenter, ad manum Eucharistia Sacramentum.

Ybi de obligatione præveniendi, & impedimenti.

De loco Communionis, de tempore, de qua præferim Religiosi.

36. **I**N Pascha, hoc est, ut jam consuetudo est, explicuit, à die Dominica Palmarum, &c. usque ad diem Dominicam in Albis. Cum autem præceptum sit additum temporis Paschali; qui communicavit, peccavit quidem graviter, sed non obligationem statim communicandi, nisi in Paschate: sicuti qui Missæ non interfuit die Dominice non obligatur audire statim die Lunæ. Ita Tol. apud Delugo *de Euch. disp. 16. sect. 14. n. 63.* Aliqui habiliter contrarium sentite non ignoramus, ut Vasquez, Fagund. apud eundem. Quod per Communionem peccaminosam satisfiat præcepto, dixi modo.

De prævidente impedimento.

37. Atqui prævidet se non posse communicare, èto Paschali tempore, obligaturne prævenire? docet Suarez, *ibid.* apud eundem Delugo. Negat *ibid.* apud eundem: quia præceptum non urget nisi in Paschate. Idem dic de eo, qui prævidet se, anno sequenti non posse: non enim obligatur hoc anno obligatione sequentis anni confiteri.

38. Ex hac probabili sententia sequitur si quis communicavit ante Pascha, & contingat forte tolli impedimentum, adhuc teneri in Paschate: quia non satisfecit præcepto. At non teneti si in die Communionis anticipavit ex intentione præparavit ex opinione Suariz (quæ certè probabilis est, quia sic jam implevit præceptum).

39. Sed quid, si quis dum est in prima hebdomada prævidet se non posse in secunda communicare: ne in prima hebdomada communionem peragat, pondere teneri, quia jam urget præceptum: ut quod si potest interesse Sacro mane diluculo, si prævidet non posse circa meridiem, manè tenetur: quia ex parte potest, & alio præcepti obligatio adest. Idem præparat rationis dte de prævidente, se non posse confiteri in fine anni: obligatur enim si potest in initio.

De obligatione tollendi impedimenta.

40. Diximus de prævidente impedimento: dicamus consequenter de eo, qui impedimentum tollit, se, ad communicandum in Paschate, ut etiam ad tendendum intra annum, obligatur. An excommunicatus, v. g. an carcere detentus, an infirmus, & similes impediantur sub mortali propter præceptum Communionis Paschalis, & annuæ confessionis, quæret solutio nem ab excommunicatione, excarcerationem, sanitatem ut scilicet in Paschate communicare, & intra annum confiteri, licitè & expedire possint. Respondet communicatus obligatur, carcere detentus, & infirmus non obligantur. Sic Suarez, Avila, Fagund. *de Sacram. lib. 1. cap. 4. de leg. cap. 3. dub. 37. num. 433.* Delugo *de Euch. disp. 26. sect. 2. num. 17.* contra Hering. *lib. 1. cap. 1. num. 1.* Ratio prioris dicti est, quia præceptum Communionis, & confessionis est magni momenti: confessio, & communio maxime conferant ad animæ salutem, & ideo rigidè obligat, & consequenter obligat

removenda ea praesertim mala spiritualia, quae possunt obstatere ipsius praeccepti adimpletioni. At, cum carcer, & infirmitas spiritualia mala non sint, non tam rigide ad illa removenda praeccepta confessionis, & communionis obligabitur: ut ipsi etiam timorati conscientiae ostenduntur, qui non multum solliciti sunt de tollendo carcere, vel aegritudine, ad hunc finem, ut possint confiteri, vel communicare. Enim verò naturalis, ad haec mala corporalia avertenda, sollicitudo satis, superque est. Dixi autem initio huius numeri. 40. (similes impediti) id est voluntarie impediti: nam voluntaria impedimenta, & oblatu non graviter difficilia, tolli, ut quis confiteri, & communicari possit, non controversia dignum.

41. Nam etiam disparitatem hic assignant Doctores, Suarez, Sayr, Henriquez, Coninch. apud Merollam. Cur enim non obligetur excommunicatus (ex vi praeccepti de audiendo Sacro diebus festis) ad tollendam excommunicationem, ut ipsi liceat audire Sacramentum, obligatur verò modo dicto, ut confiteatur, & communice? Disparitas autem est, quia confessio, & communicatio sunt majoris momenti ad salutem, quam auditio Sacri: & ideo illorum praecceptum rigide, huius autem, non tam rigide obligat Fideles ad tollenda obstantia impedimenta.

Vbi communicandum in Paschate.

42. Quibus autem, & in quo loco accipienda sit haec Eucharistia, Paschatis tempore, nunc est dicendum. Id quod, ut melius intelligatur, advertendum est cum Delugo *disp. de Eucharist. 2.8. sect. 2. num. 36.* ad licite ministrandum hoc Sacramentum requiri jurisdictionem: patere enim oves pertinet ad pastorem proprium vel eandem ad ejus delegatum: quales, saltem extra Pascha, nunc in suis Ecclesiis sunt Religiosi mendicantes, ex privilegiis: Dico (nunc ex privilegiis) nam ceterum in Clement. I. *de privileg.* excommunicantur Religiosi ministrantes Eucharistiam sine Parochi licentia. Praeterea dico (saltem extra Pascha, & in suis Ecclesiis) nam, pro Paschate, dicam *n. 4.8. item n. 51.* & an extra suas Ecclesias, dicam *dicto n. 51.*

43. Sufficit tamen, ejusdem pastoris, seu Parochi consensus interpretativus seu praesumptus. Quis autem veniat nomine pastoris, seu Parochi, explicabitur §. sequenti *num. 51.* Neque dicas si requiritur jurisdictionis, ergo requiritur consensus expressus, ut accidit in Sacramento Pœnitentiae. Ne id dicas, inquam: nam absolutio in Sacramento Pœnitentiae, est actio iudicis, quae requirit validitatem sententiae potentes condonare, quam potentiam, seu auctoritatem non habet inferior, nisi illi actui a superiore committatur. Ad administrandam Eucharistiam, id non requiritur: quia semper valide Eucharistia ministrabitur.

44. Per Bullam Cruciatæ dari facultatem, ut extra Pascha à quocunque Sacerdote possit sumi Eucharistia, docet Valquez *de Euch. disp. 219. cap. 5. n. 37.* Negat Suarez *de Euch. disp. 72. sect. 2.* utrumque probabile.

45. Hoc posito hic propria est difficultas pro tempore Paschali: nam pro hoc tempore videntur esse magis juris Parochi ad dandam hanc facultatem, ut extra suam Parochiam Fideles communicent: quia tunc volunt recognoscere suas oves, unde non facile tunc praesumitur eorum voluntas, sicuti praesumitur intra annum quando satis est, si prudenter iudicetur, quod si sciret, ratum Parochus haberet. Quo ad hoc igitur,

46. Certum est primo Vagos, & Peregrinos advenas posse obilibet huic praeccepto satisfacere. Colligitur ex Sanchez *lib. 3. de matrim. disp. 23. num. 17.* ibi *Secundò probatur.* Ratio est, quia saltem adest tacita sui Parochi, vel Papæ licentia. Idem dic cum Peyr. *tit. 1. Const. 1. lalij 2. num. 91.* apud Pellizz. in *Man Reg. T. 1. tract. 8. cap. 3. sect. 3. quest. 3.* favetque Fagnon, *prae. Eccl. 3. lib. 1. cap. 1. n. 21.* de legitime impeditis, qui scilicet vel iusta laborant causa, qua ad Parochiam se conferre nequeant, vel Parochus eiusve substitutus absens est, quia in ejus-

modi eventibus praesumitur à Parochio facta concessio. Idem censeo si Parochus vel exequi per negligentiam suam recusatur munus, vel licentiam alibi communicandi per malitiam, denegat, praesumitur enim tunc aibi communicandi facultatem à summo Pontifice fuisse concessam.

47. Certum est secundo in Cathedrali posse omnes etiam de Diocesi: effectum, de *Officio Archiepiscopi.* Bonac *de Euch. 7. disp. p. 1. num. 11.* quia in Cathedrali adest Episcopus totius Diocesis Pastor.

48. Certum sit tertio praedictos Religiosos, etiam in ipso die Resurrectionis posse ministrare in suis Ecclesiis Eucharistiam iis, qui vel antea satisfecerunt, vel postea satisficient in Parochia. Sic Suarez *dicta disp. 72. sect. 12.* Delugo *disp. de Euch. 18. sect. 2. num. 50.* Ratio est, quia illa exceptio, (extra Diem Pascha) probabiliter intelligi potest formaliter, pro communione faciendâ ex praeccepto, tempore Paschali. Illud etiam certum videtur cum Portella in *duo. Reg. V. Sacram. administratio, Pellizzatio tit. 1. Man. Reg. tract. 8. cap. 8. sect. 3. quest. 3.* Regulares ex suis privilegiis posse etiam ob satisfactionem praeccepti, Eucharistiam suis famulis secularibus in Monasterio degentibus ministrare. Id quod Portella *ibidem* ad famulos coniugatos dormientes noctu extra Monasterium extendit. Ratio est, quia Leo X. apud eodem, concessit Minimos, atque ideo participantes in privilegiis, posse in suis domibus, & Ecclesiis communicare famulos suos in habitu seculari servientes, etiam Paschalis tempore, etiam in mortis articulo, immo & dare istud Sacramentum extremae unctionis.

Adverte illud, etiam Paschalis tempore, coniunctum cum illo etiam in mortis articulo, mihi iudicium facere non de vulgari Communione quacunque, sed de ea, quae ex obligatione exhibenda est, summum Pontificem indulsisse privilegium.

Adverte insuper Patribus Societatis Jesu huiusmodi indultum in hunc modum restringi in *Compend. Privileg. Societ. Jesu V. Familiares, §. 2.* Hac facultas conceditur Superioribus, & quibus ipsi communicaverint.

49. Certum sit quarto etiam pro hoc tempore, seu pro hac vice satisfaciendi praeccepto, satis esse praesumptum consensum Parochi. Solum advertendum erit, ut modo diximus, hic difficultus, alio tempore facilius esse praesumendum.

50. Unum igitur, aut alterum remanet incertum: an semper peccet mortaliter, qui, sine rationabili causa, sed sine contemptu, vel scandalo, solum propter suam commoditatem, velit in Paschate communicare alibi, quam in Parochia: & an peccet Sacerdos, si tunc scienter ministret huic Eucharistiam.

Puto quod Fideles, qui paratus est suum Parochum recognoscere, & forte, in anno pluries recognovit communicando in sua Parochia, non irrogat injuriam gravem Parochio, semel, aut iterum, in sua vita, se subtrahendo in hoc ab ejus iurisdictione: atque adeo non peccat mortaliter, si semel, aut iterum in vita modo dicto, in aliena Ecclesia, communicat in Paschate.

Idem puto, si sacerdos secularis (nam de Religiosis mox à *num. 51.*) unum aut alterum, seu paucos tales communicet. Dico, paucos, si enim multos communicaret irrogaret gravem Parochio injuriam, perturbaretque graviter ordinem parochiarum. Ratio huius doctrinae est, quia recte rationi non apparet haec gravis materia. Pascitur enim ovis, sed una, vel altera vice quasi in alieno campo ab alieno pastore. Non igitur delinquitur contra substantiam praeccepti, sed contra accidentia, & id tam raro: ut multum invitatus rationabiliter, non debeat esse pastor. Scio quod Suarez *de Eucharist. disp. 72. sect. 2. §. hinc sequitur*, docet: esse mortale ministrare hoc Sacramentum sine debita iurisdictione, & hanc obligationem esse mutuam ministrantis, & sumentis: sed ipse notanter addit, esse mortale, ex genere suo. Sicut igitur furari v. g. alienam rem est mortale, ex genere suo, tamen datur levitas materiae

teriarum in furto, sic se veluti surripere, seu subtrahere à iurisdictione sui pastoris, erit in genere suo mortale: non tamen tollitur, posse dari materiarum parvitatem, ut videtur esse in nostro casu.

51. De Mendicantibus, Mendicantiumque privilegia participantibus, dico duo. Primum, licet aliqui negent, aliqui tamen cum Bauny in *Theologia moral. par. 1. tr. 5. num. 19.* concedunt apud alios, propter eorundem privilegia, posse Fideles satisfacere præcepto communionis Paschalis, in cæteris quidem diebus à Dominica *Palmarum* ad Dominicam *in Albis*: at non in ipso die Dominico Resurrectionis: voluit enim Pontifex, ad quandam solemnitatem, in favorem Ecclesiæ Parochialis, excipere pro satisfactione præcepti ipsum solum diem Dominicum Resurrectionis. Ratio huius sententiæ ducitur ex iis duabus propositionibus. Prima quod satis probabile est cum *Beja par. 4. casu 4.* in privilegiis dictis, cum excipitur dies Paschæ, solum excipi materialiter ipsum diem Dominicum Resurrectionis, idque ad satisfaciendum præcepto. Esto sit etiam probabile, excipi formaliter, ut supra *num. 48.* diximus. Secunda quod in cæteris diebus immo, & toto anno, præter prædictum diem unicum Resurrectionis Dominicæ, prædicti Religiosi sunt in suis Ecclesiis, immo & extra suas Ecclesias atque adeo in alienis delegati Parochorum, sic à Summo Pontifice instituti, ut patet ex eorum privilegiis. Ita *Porrell. in resp. Reg. p. 3. casu 39.* adducitque Ioannem la Crux, *Rodrig. Villalobos. Lege Compendium privileg. Soc. Iesu V. Eucharistia §. 2. sine ubi* Pater noster Generalis restringit nostros, ut in alienis Ecclesiis hoc privilegio sine licentia eorum, ad quos pertinet, non utantur. In suis vero excipit ipsum unum diem Resurrectionis: intellige pro satisfactione præcepti.

52. Dico secundò aliquos putare universaliter, etiam pro ipso Paschæ die, posse satisfieri apud eisdem. Ita idem Bauny *ibid.* lege *Agund. præc. Ecc. 3. lib. 1. cap. 5. num. 13.* & *Delugo de Euch. disp. 18. sect. 2. num. 49.* Ratio est, quia absolute sine restrictione Paschæ id concessit Nicolaus Quintus, & Paulus Tertius Religiosis Beatæ Mariæ de Gandalupa, & consequenter per communicationem cæteris Mendicantibus. Addunt alij alias concessionem Pij I V. & V. lege *Pellizzarium in Man. Reg. tom. 1. tract. 8. n. 8.*

At, dices, hoc privilegium fuisse vivæ vocis oraculo concessum, adeoque sublatum ab Urbano VIII. qui omnia eiusmodi abrogavit. Respondent, aliquos dicere fuisse per Bullam.

53. Has duas opiniones relatas *num. 51. & 52.* non possum non vocare saltem speculative probabiles: siquidem probabilibus rationibus nituntur, bonosque habent auctores. Et quidem prior videtur expeditior: ita tamen, ut neutram in usum deducendam censeam, ne detur occasio, vel admirationis in populo, vel querelarum in Prælatibus.

54. Dices: extat novissima declaratio Sacre Congregationis, qua præcepit Archiepiscopo Neapolitano, ut id sub censuris prohibeat Patribus Theatinis, & Societatis Iesu, quam adduxit, & tenuit Diana *p. 6. tract. 7. ref. 5. sine.*

Respondeo. De hac declaratione, Primum non constat authenticè. Secundò non est directè illis Religiosis, sed Archiepiscopo. Tertio est epistola particularis, pro Diocesi Neapolitana, ubi fortè aliquod peculiare suboriebatur inconveniens. Quarto & principaliter declaratio sic habet: *Concessi sunt Parochi de Patribus Theatinis, & Societatis, quod asserere audent, personas laicas assumentes in eorum Oratoriis, seu Congregationibus Eucharistia Sacramentum in die Paschæ, Ecclesiæ præcepto satisfacere: cumque id minime permissum sit, &c.* Vides? loquitur de Congregationibus, seu Oratoriis utique privatis, in quibus iudicatum fuit inconveniens, satisfieri præcepto: at nos loquimur in Ecclesiis publicis. Secundò loquitur de die Paschæ, idest juxta probabilem superiorem interpretationem de ipso die Do-

minico Resurrectionis: ergo saltem priori sententia hæc prohibitio non obstat.

Confirmo. Docet, & quidem merito, *Vasquez. Euchar. disp. 2. cap. 5. num. 45.* quando veritas secura sunt, locum esse opinionibus, & postquam probabiliter verba legis interpretati, atque agere mentem legislatoris, tam sublimis: in interpretatione, ut etiam in privilegiis prædictis non clarescat quid importet illud (dies Paschæ) arguendum est: ergo poterit quilibet illud probabiliter significet interpretari, & consequenter nos in dicto, interpretati potuimus.

55. V. Nisi forte, de proprii Sacerdotis consilio, quam rationabilem causam, ad tempus ab perceptione duxerit abstinendum.

Vbi, quis hanc, & alibi, qua in Parochia communicandi licentiam concedere valeat? Episcopus, Archiepiscopus, Vicarius Generalis Parochi Montis Regalenis?

56. Nominè proprii Sacerdotis intelligi non est constans omnium sententia. Sic *Clemen. 1. de p. vil. verb. Presbyteri*, adhuc tamen evincenda supersunt.

Dubitatur enim quis possit, an Parochus licet concedere alicui Fidelium valeat, ut non communit in tempore Paschæ: Dico non posse, id enim tenet Canon: sed solum quod penitens, propter gravem causam, cum consilio tamen Parochi, tempus Communionem Paschalem differre. *Vasquez. habet verb. Eucharist. num. 8.* Qui post alio die, post Pascha, communicat, præcepto satisfacit: & post, ex consilio Confessoris, ex decreto Eugenij IV. *Navarrum*, Vbi obiter nota illud (longe post) Notior causam posse esse aliquando tam gravem, ut vel ex se penitens, vel ex consilio prudentis ad differre. Lege *Layman. lib. 5. tract. 6. cap. 5. num. 12.* docet etiam de confessione. Si quis (inquit) non nunquam confessus fuisse, & Communionem ad brevem tempus, ex causa, putat usque ad Pentecosten differre, probabile est graviter peccaturum: & si etiam confessionem differret, si putaret postea eam communis præceptum esse, verum si talis post Pentecosten mortaliter peccatus erit eo anno iterum confiteri: siquidem prædicta confessio fuit ob obligationem præcedentis anni, ut *Coninch. Hactenus Layman.*

Quænam sint hæc causæ ad differendam, immo omittendam Communionem, ex superadditis, ut facile colligendum.

56. Sed quis licentiam alibi, quam in Parochia communicandi, dare poterit? Solusne Parochus, etiam alij? Sanè solus Parochus, quique venit nomine Parochi, seu Pastoris. Quo nomine venit quicumque curatum beneficium habet, respectu suorum Parochianorum sive Curatus vocetur, sive Archiepiscopus, sive Vicarius ad curam, sive alio nomine: hi enim omnes, vel similes respectu suorum ovium sunt proprii Sacerdotes.

57. Dubitavit autem Glossa in *Clemen. Prima V. Presbyteri*, an Episcopus, & Archiepiscopus Cathedralis Ecclesiæ, possint licentiam concedere, ut Religiosi post tale Sacramentum ministrare: & resolvit, post factum posse approbati concessionem datam à prædictis: sed ante factum melius esse, ut ab his non concedatur. 58. Nihilominus non video, cur Episcopo id denegari possit, ut item concedere diocesani licentiam communicandi alibi, quam in Parochia: convenit enim sit Parochus, & Pastor suæ Diocesis, ut omnibus constet, & eademmet Glossa ibidem fatetur, immutari illi denegari poterit.

59. Archiepiscopus Cathedralis, respectu

Parochi, & Curati dicta maioris Ecclesie per impositionem bireti, stole, & annuli: ac etiam dictus Dominus Vicarius acceptis à dicto de Gentili instrumentum, & professionem fidei in forma, &c.

64. Et in actu seu instrumento immixta, seu tradita possessionis, sic habetur: *Dictus de Gentili Canonicus, Parochus, & Curatus electus, & fuit per me impositus, atque immixtus in realem, actualem & corporalem possessionem dicti Canonici, Parochi, & Curati intus dictam maiorem Ecclesiam per apertionem & clausuram Custodia Sanctissimi Sacramenti, osculationem Altaris ejusdem, & fontis Baptismatis: per apertionem, & clausuram arca in qua reperiuntur libri Baptismatis, Sponsaliorum, &c. & per alia signa denotantia ipsam possessionem.*

Lege Barbosam de pot. Pari. 1. p. in fine, cap. 2. form. 9. & 12. qui non aliis, nisi his, vel similibus clausulis, & solemnitatibus, ut certè fieri solet, Parochos instituit, iisque possessionem Parochie tradit, ita ut ambigere nullus rationabiliter jam possit omnibus, & singulis Montis Regalis Parochis iura Parochorum universa competere.

§. V I. Alioqui & vivens ab Ecclesia ingressu arceatur, & moriens Ecclesiastica careat sepultura.

85. **P**œna non consentientibus semel in anno, & non communicantibus in Paschate, est, ut arceantur ab Ecclesie ingressu, & ne sepeliantur in loco sacro: quia tamen est pœna, & quidem ferenda; non incurritur ipso facto, sed post sententiam. In iure igitur non est pœna excommunicationis nec lata nec ferenda. Solum audio in aliquibus diocesisbus adesse excommunicationem ferendam: quæ, si est timeatur.

66. Si quis Fidelis moriatur, nec constet an communicaverit, saltem in Paschate, estne sepeliendus in loco sacro? Respondeo, nisi constet non communicasse, iudicandus est observasse præceptum, atque adeo ritè sepeliendum. Adde neminem huic pœnæ inter se ferenda subiaci, nisi post latam sententiam. Cum igitur nunc vix in usu sit, ut contra aliquem similis sententia fulminetur; nunquam ex hoc capite erit Fidelis à sacra Sepultura depellendus.

C A P V T V.

De Præcepto Communionis instante mortis periculo.

§. I An hoc præceptum omnes in eo periculo obliget?

1. **N**on modo nonnulli, ut S Bonav. Sylvest. Armila, apud Snam. de Euch. disp. 69. sect. 3. initio, docent communionis præceptum, ut à Christo latum, obligare solum semel in vita: atque adeo, qui in vita semel communicavit non obligari, sub mortali, instante morte, iterum communicare. (Sà V. Euch. num. 1. facit non parum) Verum etiam alij sunt, qui putant nullam absolute esse obligationem sub mortali eo ingruentis periculi tempore communicandi. Sic Caët. Ledesma, Viët. Palud. allat. *ibid.* ab eodem Suario. Sed tenendum est, adesse obligationem sub mortali: Ita Suarez *ibid.* Vasq. de Euch. disp. 214. c. 2. n. 3. & passim Recentiores. Ratio potissima ducitur ex Fidelium, & Ecclesie sensu, sic iudicantem.

2. Idque verum est siue mors instans sit ex infirmitate siue ex violentia, par enim est ratio. Immo & quoties imminet periculum mortis; ut in prælio, longa, & periculosa navigatione, & similibus, eandem ad huc obligationem, docent communiter Doctores *ibid.* Iudex ergo nisi teneat opinionem contrariam cum Fag. 3. *Ecl. præc.* l. 2. c. 4. n. 4. (quam non esse tenendam consulo) obligatur Reo tempus ad Communionem concedi. Excepe, nisi fuga